

Weichbild magdeburski w układzie śląsko-małopolskim.**Wersja sandomierska z uzupełnieniami wersji krakowskiej**

Rękopis Biblioteki Uniwersytetu w Lipsku „Albertina” 951b, k. 124–125v

Odczyt: Maciej Mikula

Artykuł 116 [Gn. 111]

[116 § 1] De eo. Nunc dicetur, quamdiu stetit Imperium potencialiter absque permutacione usque ad Greciam.

Nunc dicetur quamdiu stetit Imperium potencialiter absque permutacione usque ad Greciam a tempore Darii Secundi, aut ultimi, quem rex Allexander maximis ac sediciosis devicit bellis. Tunc transmutatum fuit imperium a Babilonia et stetit in Constantinopoli usque ad illud tempus, [/] quo se Roma de Imperio intromisit, et potenter obtinuit usque ad presens tempus ex parte beati Petri, qui caput est Cristianitatis^a. Cum Imperium Romam versum fuisset, ibi stetit, ut patet in premissis. Tunc Christiani^b absque iure fuerint, idcirco quivis pro sua in terris faciebat voluntatem, aut quid facere poterat et perficere, et hoc absque querela permansit et per iudicium inultum, quia nullum ius fuit, ubi quis iusticiam consequi posset, et usque ad illud tempus perseverabat, quo se Roma de imperio intromisit. Et ~~ip~~^c ipsi subvenerunt [k. 124v] et iusticiam consecuti fuerunt, et ibi exhibuerunt manus, unde pacem manu optinuimus usque ad presens. Tunc Romani convenerunt et decreverunt deliberando, quomodo sibi regna subiugare possent. Et omnes unanimi consensu et pari consilio concordaverunt, quod edificarent castra in terris, unde sibi terras possent subiugare. Et cum hoc fecissent, tunc arbitrati sunt, sibi quomodo castra confortarent, ut ipsis essent in iuvamen. Et illos acceperunt, qui nomen militare habuerunt, et eos supra castra locaverunt cum tali iure, ut hucusque [/] castrense ius tenet in castrensi feodo. Extunc deliberaverunt, qualia iura terris statuerent et statuunt tale ius in terris, quale adhuc terra Saxonie protestatur, per Constantinum et Karolum Imperatores.

[116 § 2] Nunc audire et intelligere potestis, quod principibus et baronibus, et hiis omnibus, qui digne nomen militare consorciuntur, quomodo ipsi cum Romanis sunt arbitrati, quod scire vellent, quo iure Inperium deberet permanere. Et statuerint [k. 125] regi ius cum consilio, quod ipse sedem regiam Rome regere deberet ex parte beati Petri cum gladio seculari, unde adhuc Romanus advocatus appellatur. Idcirco vitam suam non potest demereri, nec in suo honore debilitari, nisi tribus de causis, que patebunt in sequentibus. Quarum prima est illa, si sedem Romanam destruere vellet. Secunda est, si contra fidem faceret Katholicam vellet facere. Tercia est, si sine causa legali vellet suam dimittere legitimam uxorem. Quorum trium, de uno si, quod [/] absit, fuerit convictus, extunc debet iudicari, nam decolari debeat cum aurea [s] delabro, ideo quod secularem gladium habeat iudicandi super hos omnes, qui noxam et iusticiam fecerunt, aut qui caput demerentur. Et insuper omnibus comisit, qui iudicis nomine censentur, protegere viduas et pupillos, et domos Dei, et omnes

iniurias humiliare et iusticias confortare. Insuper iudicium comisit omnibus iudicibus temporalibus, sive secularibus, cum eo iudicare super omnes hos, [k. 125v] qui in maleficiis deprehensi fuerunt in facto manifesto, ad iudicium capti seu deducti et convicti fuerint, ut ius dictaverit. Ibi omnes iudices sibi iudicare debent, vel preco ipsorum loco ipsis. Eodem modo ut iudices habent temporalem gladium a rege. Eodem modo sacerdotes spiritualem gladium habent ab Apostolico.

[116 § 3] De eo. Nunc intendo vobis revelare, quis regem aut cesarem iudicare debeat.

Nunc intendo vobis revelare, quis regem aut cesarem iudicare debeat, si ex his tribus premissis in uno fuerit [/] convictus. Hoc facere debet Sacri Imperii Renensis pallatinus, qui imperatori aut Imperio ex arbitrio positus fuerat. Tali modo, ut palatinus imperatorem debet iudicare, eodem modo iudicet burgravius marchionem pro suo excessu, et scultetus burgravium [^d].

^a w rkps. Xpianitatis; ^b w rkps. Xani; ^c skreślone przez autora podstawy; ^d bliżej nieokreślony znak, niewykluczone etc.

[hasła: Grecja, Dariusz II, Konstantynopol, Aleksander Wielki, cesarstwo, św. Piotr, Cesarstwo Rzymskie, chrześcijaństwo, Chrześcijanin, sąd, Rzym, rzymianin, zamek, zgoda, rada, prawo, Saksonia, Konstantyn Wielki, Karol Wielki, książę, baron, miecz, katolik, wdowa, sprawiedliwość, gorący uczynek, palatyn reński, marchia, burgrabia, sołtys, cesarz, lenno]